

ॐ

॥ तस्य गाचकः प्रणवः ॥

લાતમભરા

આત્મનો હિતાય જગતઃ સુખાય

પ.પુ. ગુરુદેવશ્રી યોગબિકુષ્ણ

વર્ષ - ૩૯ (ઓક્ટો., નવે., ડિસે.)

VOL - 39, 2023-24

ISSUE-II

માનદ તંગી : મિનિષ પટેલ

Published on Every 3 Months

‘યોગ’ ભિક્ષા લાવીએ, ‘ભિક્ષુ’ બની ગુરુદ્વાર;
મુકુષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

॥ॐ॥
॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે યોજાયેલ “ઓમ જ્યંતિ” ના કાર્યક્રમમાં પ.પુ ગુરુદેવશ્રી યોગબિક્ષુજી મહારાજના આશીર્વચન

તા. ૨૦-૧૦-૨૦૨૨, ગુરુવાર

સંકલન : શશીકાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય.

ઓમ્ પરિવારના આધ્યાત્મિક વડા પ.પુ.સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગબિક્ષુજી મહારાજનું આસો વદ દશમના શુભ દિવસે સર્વ જીવ-જગતના કલ્યાણ હેતુ જ અવતરણ થયેલ છે. પૂજ્યશ્રી પોતાનું સમગ્ર જીવન ઓમ્ પરમાત્માને સંપૂર્ણ સમર્પિત કરી તેમની પ્રેરણા અનુસાર જીવ-જગતના કલ્યાણ માટે જ જીવન જીવી રહ્યા છે. હાલમાં પૂજ્યશ્રી પંચાંશુમાં વર્ષમાં પ્રવેશ કરી રહ્યા છે. તેમ છતાં આ ઉમરે પણ પૂજ્યશ્રી સર્વજીવ હિતાય-સુખાયના મહા ભગીરથ લોકકલ્યાણના કાર્યને અવિરતપણે પ્રેમ અને આનંદપૂર્વક અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિ તથા માધ્યમ દ્વારા કરી રહ્યા છે. તેમાં જ તેમનો સાચો આનંદ સમાપેલો છે. સર્વ જીવ જગતનું કલ્યાણ કરવાના ભેખધારી પૂજ્યશ્રીના આસો વદ દશમના દિવ્ય અવતરણ દિવસને ઓમ્ પરમાત્માની અહેતુકી ફૂપા તથા પૂજ્યશ્રીના અનંત આશીર્વદ્ધી જ પૂજ્યશ્રીના ભક્તો સર્વ જીવ હિતાય-સુખાયના નિષ્ઠામ શુભ આશયથી દર વર્ષ “ઓમ જ્યંતિ” તરીકે આધ્યાત્મિક મહોત્સવની ઉજવણી કરે છે. તેના અનુસંધાનમાં તા. ૨૦-૧૦-૨૨ ને ગુરુવારના દિવસે આસો વદ દશમ હોવાથી દર વરસની જેમ “ઓમ જ્યંતિ” ના આધ્યાત્મિક મહોત્સવનું આયોજન ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે કરવામાં આવેલ. તે પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીએ ટેલિફોનના માધ્યમ દ્વારા પરમ્ કલ્યાણકારી આશીર્વચનની જે ફૂપા હેલી વરસાવી તેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો ગુરુફૂપાએ નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

આશીર્વચન

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જે મુખ્ય પ્રાપ્ત કરવાનું જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય. છે. મનુષ્યજ્ઞન્મ પ્રાપ્ત કરીને જે મુખ્ય પ્રાપ્ત કરવાનું જે તે મુખ્ય ઉદ્દેશ્યથી વિમુખ થઈ ગયા છે. પરિણામે આવા લોકો કલ્યાણને બદલે અકલ્યાણને જ આમંત્રણ આપી રહ્યા છે. આવા માર્ગ ભૂલેલાનો મનુષ્યજ્ઞન્મ એળે જાય છે. ત્યારે આપણે સૌ આવા આધ્યાત્મિક-સાત્ત્વિક કાર્યક્રમોનું સર્વજીવ સુખાય-હિતાયના શુભ આશયથી આયોજન ખૂબ જ પ્રેમ-ઉત્સાહ-સંપર્થી કરી રહ્યા છીએ. આ જે કાંઈ કરીએ છીએ તે નિષ્ઠામ ભાવે કરી રહ્યા છીએ. આમ કરીને આપણે અન્યોનું અને સાથે સાથે

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય ॥

ઓક્ટોબર-૨૦૨૩

રત્નભરા

૩

આપણું પણ કલ્યાણ કરી રહ્યા છીએ. મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા જેમાં છે તે આત્યંતિક સુખ રૂપી મોક્ષને પામવાની રાહ પર આગળ વધી રહ્યા છીએ. જ્યારથી ઓમ્ભુ-પરિવારના ઉપક્રમે પરમાત્માની કૃપાથી સર્વજીવ હિતાય-સુખાયના આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમોના આયોજનની શરૂઆત થઈ ત્યારથી આપણે કઈ વાત ઉપર વિશેષ રૂપે સતત ભાર આપી રહ્યા છીએ? ‘મોક્ષની પ્રાપ્તિ’. આ પંચ મહાભૂતનું મનુષ્ય શરીર શા માટે પ્રાપ્ત થયું છે? તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય શું છે? આ જન્મે જ યથાયોગ્ય પુરુષાર્થ કરી મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લેવાનો. જો મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય એટલે ફરી ફરી જન્મ ધારણ કરવો પડે નહીં. ફરી ફરી ગર્ભવાસમાં રહેવું પડે નહીં. પરિણામે ગર્ભવાસની ગંદકી અને અસહ્ય યાતના ભોગવતી પડે નહીં. વળી જન્મ થયા બાદ પણ જીવનભર અનેકરૂપે દુઃખ, વિટંબણા, અશાંતિ વગેરે સતત ભોગવતા જ હોઈએ છીએ. જો મનુષ્ય યોનીમાં આટલાં દુઃખો પડતાં હોય તો પછી હાથી, ગાય, બળદ, ભેંસ વગેરે યોનીમાં પણ કર્મનુસાર જન્મ થવાનો જ. તો આ બધી યોનીમાં કેટલાં દુઃખો ભોગવવાં પડશે તેની કલ્પના કરીએ તો પણ હુચમચી જઈએ. આ બીજી યોનીમાં તો ભૂખ લાગી હોય, તરસ લાગી હોય તોપણ કોઈને કહી શકીએ નહીં. તે બધું જ્યારે આપણને આપે ત્યારે મળે. ઘણી વખત તો એવું બને કે કોઈ આપનાર પણ ન હોય તો મુંગા મુંગા તે સહન કરી દુઃખી થઈએ. આમ લાચાર-પરવશ જીવન જીવવું પડે. આ તો એક સામાન્ય દણાંત આણું, તો પછી પરમાત્માની અહેતુકી કૃપાથી મનુષ્ય યોનીમાં જન્મ મળ્યો છે તો તેને સાર્થક કરીએ. મનુષ્યજન્મ સાર્થક ત્યારે જ થાય કે હવે પછી કોઈ પણ યોનીમાં જન્મ ધારણ જ કરવો પડે નહીં. જો જન્મ જ ધારણ કરવો પડે નહીં તો પછી દુઃખ હોય જ નહીં,

માત્ર ને માત્ર સુખની જ પ્રાપ્તિ થાય જેને આત્યંતિક સુખ અથવા મોક્ષની પ્રાપ્તિ કહેવાય. આવા સનાતન સુખની પ્રાપ્તિ માટે વધુ ને વધુ નિષ્ઠામ ભાવે સર્વ જીવ હિતાય-સુખાયના લોકકલ્યાણનાં સત્કાર્યો કરવાનો સમજણ અને સાવધાની પૂર્વક, પ્રમાદરહિત જીવનભર આદર્શ જીવન જીવવાનો યથાયોગ્ય પુરુષાર્થ કરતા જ રહેવું જોઈએ. તે માટે જ્યારે અને જ્યાંથી તક મળે તે વીના વિલંબે જરૂરી લેવા સદાય તત્પર રહેવું જોઈએ.

શ્રી ભરતભાઈ તથા અરવિંદાબહેન છેક અમેરિકાથી થોડા સમય માટે ભારત આવ્યાં છે, તેઓનું નવસારીમાં મકાન છે, અને ત્યાં રોકાયેલાં છે. તેઓએ આજના આ સર્વ જીવ હિતાય-સુખાયના લોકકલ્યાણના કાર્યક્રમની ઉજવણીની યજમાની પ્રેમથી માંગીને સ્વીકારી લઈ વિના વિલંબે તક જરૂરી લીધી. એટલું જનહીં પરંતુ નવરાત્રીમાં નવસારીમાં નવ હિવસ ગરબાનું બહુ જ મોટું આયોજન થાય છે. સમાજમાં વ્યાપેલ વહેમો, અંધશ્રદ્ધા, કુરિવાજો જેવાં અનેક દૂષણોથી લોકો મુક્ત થાય અને સૌ સુખ-શાંતિ પામે તે શુભ હેતુથી પરમાત્માની પ્રેરણા અનુસાર અવાર-નવાર પ્રસંગોપાત્ત અમારા દ્વારા આશીર્વયનરૂપી પ્રવયનો કરતા હોઈએ છીએ. એ બધું ઓમ્ભુ પરિવારે સત્ત સાહિત્ય રૂપે પ્રકાશિત કરેલ છે. તે સત્ત સાહિત્યના વેચાણ માટે ત્યાં તેમણે સ્ટોલ રાખેલ. અમદાવાદથી પણ દરરોજ એક-બે ભાઈઓ ભરતભાઈને મદદરૂપ થવા ત્યાં જતા. ત્યાં તેમણે આ સત્ત સાહિત્યની કિંમત ચૂકવી ત્યાં લોકોમાં વિનામૂલ્યે ખૂબ વહેંચ્યું, જેથી સૌ વાંચે અને સત્ત જીવન જીવી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા પ્રેરાય. આમ તેમણે સત્ત સાહિત્યનો લોકકલ્યાણના ઉમદા હેતુથી નિષ્ઠામ ભાવે ખૂબ ખૂબ પ્રચાર-પ્રસાર કરવાનો પ્રેમ પૂર્વક પ્રયત્ન કર્યો તે બદલ તેમને અને

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

તેમને સહાયરૂપ થનાર સૌને ખુબ ખુબ ધન્યવાદ. આ વાત તેમને સારું લગાડવા નથી કહી પરંતુ તે સાંભળી સૌને પ્રેરણા મળે, સૌનો ઉત્સાહ વધે તે માટે જણાવી.

જેમના હદ્યમાં લોકકલ્યાણની સદ્ગ્રાવના રહેલી હોય છે તેઓ આવી તક મળે તો વિના વિલંબે ઝડપી લે છે. કેટલીક વાર તો કોઈ નિમિત્ત ઊભું કરી આવી તક ઝડપી લેતા હોય છે. ત્યારે કેટલાક એવા પણ હોય છે કે આવી તક ઊભી કરવાની વાત તો દૂર રહી પણ તક સામેથી આવે તો પણ ઝડપી લેવાના બદલે તેનાથી દૂર ભાગતા હોય છે. કહેવત છે ને “તુંડે તુંડે મતિ ભિન્ના” પરમાત્માએ સૌને સરખી બુદ્ધિ આપી છે પરંતુ કેટલાકની સીધી ચાલે અને કેટલાકની અવળી ચાલે. એક વાત સૌંભે બરાબર સમજી લેવાની છે કે જ્યારે આપણે લોકકલ્યાણના શુભ આશયથી નિષ્કામ ભાવે જે કાંઈ પુરુષાર્થ કરીએ છીએ પછી સ્વકલ્યાણ અર્થે જુદો પુરુષાર્થ કરવો પડતો નથી, કેમ કે લોકકલ્યાણ અર્થે કરાયેલા પુરુષાર્થ માં આપણું પણ કલ્યાણ અનાયાસે જ થઈ જતું હોય છે. તો મુખ્ય વાત એ છે કોઈ પણ નિમિત્ત આવતી આવી તક પ્રેમપૂર્વક ઝડપી લેવી જોઈએ.

પરમકૃપાળું ઓમ્ભુ પરમાત્માની અનંત કૃપાથી તમે સૌ આ વાત બરાબર સમજો છો. તેથી જ સર્વજીવ હિતાય-સુખાયના લોકકલ્યાણના ઊમદા હેતુથી અમારા સમગ્ર પંચાણુંમાં વર્ષ દરમ્યાન અનેકવીધ સાન્ચિક-આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવાનો નિર્ધાર કરી તક ઊભી કરી તે માટે સૌને ખુબ ખુબ ધન્યવાદ. આ નિર્ધાર સુસંપન્ન થાય તે માટે સૌંભે ઉત્સાહની સાથે સાથે સાવધાની પણ રાખવી પડશે. આપણે એટલા ઉત્સાહિત ન થઈ જઈએ કે જેથી ટીકાને પાત્ર બનીએ. આપણાં વખાણ થાય છે કે નહીં તેને ગૌણ ગણવાનું, પરંતુ આપણી ટીકા તો થતી નથી ને તે બાબતે બરાબર

સાવધાન રહેવાનું, કાળજી રાખવાની. તમે સૌ પરસ્પર સંપથી જવાબદારીપૂર્વક પ્રેમથી લોકકલ્યાણના શુભ આશયથી કાર્ય કરો છો તેનો અમને સંતોષ અને આનંદ છે. કોઈ પણ કાર્ય સંપથી કરવામાં આવે તો તે સુસંપન્ન થાય, પરંતુ તેમાં જાણે-અજાણે પણ કોઈ પણ બાબતે, કોઈના પણ પ્રત્યે અદેખાઈનો ભાવ મનમાં ઉત્પન્ન થાય તો તે કાર્ય સંપન્ન ન થાય. પતંજલિ મુનિએ પણ યોગદર્શનમાં સમજાવું છે કે સુખીજનો પ્રત્યે ઈર્ષા થવી જોઈએ નહીં પરંતુ આનંદ થવો જોઈએ. તેમાંથી પ્રેરણા લેવી જોઈએ જેથી અન્યો અને આપણે સુખ-શાંતિ પામીએ, સૌનું કલ્યાણ થાય. એ વાત બરાબર સમજ લેવાની છે કે કોઈના પણ પ્રત્યે આપણા મનમાં અદેખાઈનો ભાવ જાગે તો તેનાથી તેને નુકસાન થતું નથી, આપણને જ નુકસાન થાય છે, આપણું અકલ્યાણ થાય છે પરિણામે જીવનમાં મળતાં સુખ-શાંતિથી વંચિત રહી જઈએ છીએ. અમારા સમગ્ર પંચાણુંમાં વર્ષની ઉજવણી ના કાર્યક્રમમાં અનેક અટપટી બાબતો વણી લીધી છે. તેથી તેમાં કોઈ તકલીફ ન આવે તે માટે સૌ સ્વયંસેવક ભાઈઓએ સમયાંતરે પરસ્પર સંપર્કમાં રહી વિચાર-વિમર્શ કરતા રહેવું જેથી કાર્ય વધુ સારી રીતે થઈ શકે. આપણા માથે જે જવાબદારી આવી હોય તે વધુ સારી રીતે થઈ શકે તે માટે પ્રયત્ન કરવાનો, પરંતુ જો આપણાથી થઈ શકે તેમન હોય તો તે જવાબદારી વધુ સારી રીતે પૂરી કરી શકે તેને પ્રેમથી સૌંપી દઈએ. લોકકલ્યાણના શુભ આશયથી, નિષ્કામભાવે અમારા સમગ્ર પંચાણુંમાં વર્ષમાં વિવિધ આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમની ઉજવણીનો મુખ્ય હેતુ મોક્ષની પ્રાપ્તિ છે. તે મુખ્ય વાત જુલાઈ ન જાય અને ચડસાચડસી કે ભૌતિકતામાં ચડી જઈએ નહીં તેનું ધ્યાન રાખવાનું. જો તેમાં સહેજ પણ ચૂક થઈ જાય તો પાછા મૂળ ધ્યેય પ્રાપ્ત કરવાના રસ્તે

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય ॥

લુતમ્ભરા

આવી જઈયે તે માટે સતત સાવધાની રાખવાની જરૂર આપણે આવા સત્કાર્યો કરીએ ત્યારે કેટલીય લાલસાઓ લોભામણાં પ્રલોબનો આપણી સમક્ષ આવે તો તે બધા ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરી મોક્ષ તરફ જ આગળ વધીએ અને અન્યોને તે માટે પ્રેમપૂર્વક પ્રેરીએ. પરમાત્માની અહેતુકી કૃપાથી આપણાને મનુષ્ય યોનીમાં જન્મ પ્રાપ્ત થયો છે તેને સાર્થક કરી લઈએ. માત્ર મનુષ્ય યોનીમાં જ આત્મંતિક સુખરૂપી મોક્ષ-કેવલ્યને પ્રાપ્ત કરી શક્ય નથી. કેમ કે મનુષ્ય મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા સ્વતંત્ર રીતે વિચારી શકે છે. સાથે સાથે તેને અનુરૂપ યથાર્થ પુરુષાર્થ કરી તે પ્રાપ્ત કરી શકે છે. પશુ-પક્ષી કે અન્ય યોનીમાં તે શક્ય નથી. કેમ કે મનુષ્ય મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા સ્વતંત્ર રીતે વિચારી શકે છે.

સાથે સાથે તેને અનુરૂપ યથાર્થ પુરુષાર્થ કરી તે પ્રાપ્ત કરી શકે છે. પશુ-પક્ષી કે અન્ય યોનીમાં તે થઈ શકતું નથી કેમ કે તે પરતંત્ર છે.

પદ્ધતાની લકીર સમાન સાચી-સચોટ સમજણાની આ બધી વાતો તમે સૌ વર્ષોથી સમયાંતરે સતત સાંભળતા આવ્યા છો. અમે પણ પરમાત્માની કૃપા-પ્રેરણાથી તમને સતત સંભળાવી-સમજાવી રહ્યા છીએ. તેને જીવનમાં પ્રેમ અને દઢતાપૂર્વક અપનાવી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરો તેવી ઓમ્ભૂ પરમાત્માને પ્રાર્થના.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય. ઓમ્ભૂ નમઃ પાર્વતી પતયે હર હર મહાદેવ હર. સર્વે ને ફરી ફરી ખૂબ ખૂબ આશિષ. સર્વેને જ્યનારાયણ.

ઓમ્ભૂ.....ઓમ્ભૂ.....ઓમ્ભૂ.....

દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચાર - સુમશક્તિનું જાગરણ

- યોગબિકુજી

‘ઓમ્ભૂ’ શબ્દ બે અક્ષરો – ‘ઓ’ અને ‘મ્ભ’નો બનેલો છે. જેમાં ‘મ્ભ’ ખોડો (અડધો) છે. જરૂર આપ્યું નો ઉચ્ચાર કરીએ ત્યારે અડધો શાસ ચાલે ત્યાં સુધી ‘ઓ’ને લંબાવો અને અડધો શાસ પૂરો થાય એટલે હોઠ બંધ કરી દેવો અને ‘મ્ભ’ હોઠ બંધ રાખીને જ બોલવો. હોઠ ખોલવાના નહીં. ‘મ્ભ’ બોલતી વખતે હોઠને ખોલીએ તો ‘મ્ભ’ સાથે ‘અ’ આવી જાય; અને તેથી આખા ‘મ’ નો ઉચ્ચાર થાય. ‘મ’ નો ઉચ્ચાર તો અડધો કરવાનો છે. બંધ હોઠથી જ ગુજારવ કરવાનો છે. એમ કરવાથી મેરુંડમાં એક વિશિષ્ટ પ્રકારનું કંપન થાય છે અને તેની અસર સુષુપ્તાનારીમાં રહેલ ચિત્રા, વજા અને બ્રહ્મ નાડી ઉપર થાય છે. તેથી શક્તિનું જાગરણ થાય છે. અને શક્તિના જાગરણથી, બુદ્ધિની તીવ્રતા અને તેથી

અગમ્ય, ઈન્દ્રિયાતીત વિષયો સમજ શકવાની તાકાત, બળ, શક્તિ આવે છે. દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચારથી આખા શરીરમાં સ્પંદનોનો અનુભવ થાય છે, જે ધ્યાન માટે ધણાં સહાયકારી છે. ધ્યાનમાં બેસતાં પહેલાં ઓમ્ભૂનો ઉપર કહ્યા મુજબ ઉચ્ચાર કરીએ તો ગહેરું ધ્યાન થઈ શકે કરાશ કે ઓમ્ભૂ ના દીર્ઘ ઉચ્ચારણથી જે સ્પંદનો થાય છે તે સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ નાડી સુધી પહોંચે, પ્રાણાને ત્યાં સુધી પહોંચાડે છે. આથી નાડીની શુદ્ધિ થાય છે અને સુમ શક્તિ જાગૃત થાય છે. આ રીતે શરીરમાં રહેલ પ્રાણ સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ નાડી સુધી પહોંચે છે અને નાડીઓનું શુદ્ધિકરણ થાય છે. નાડીની જેટલી શુદ્ધતા વધુ એટલું ધ્યાન વધુ સમય સુધી અને ગહેરું થાય છે; જે દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચારથી શક્ય બનો છે.

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

॥ ॐ ॥

॥ તસ્ય વાચક: પ્રણવ: ॥

**રૂતમ્ભરા (ऋતમ્ભરા) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું
બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય**

ગાયત્રી-અનુષ્ઠાન-સાધના-શિબિર

(સંક્ષિપ્ત દિવ્ય અહેવાલ)

ગતાંકથી કમશા:

સંકુળન : ડૉ. સ.સ.ભિક્ષુ

॥ ॐ ॥

॥ તસ્ય વાચક: પ્રણવ: ॥

ઈશ્વરનું નામ ઓમ્ ઊં છે.

પૂ.શ્રી યોગલિકૃતુણા સાંનિધ્યમાં અને પ્રેરણાથી
શ્રી ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિર
મુ.પલિયડ.

(તા.૨૨-૧૨-૧૯૭૮ થી તા.૩૧-૧૨-૧૯૭૮)

જાપકના અને મુલાકાતીઓનાં

- મંત્રય

- અનુભવ

- ભલામણ

ભગવાને ગીતામાં કહ્યું છે કે ‘યજ્ઞાનાં
જપયજ્ઞોઽસ્મિ’, તેની અગત્ય ઘણી છે. મનને કાબૂમાં
રાખવામાં અને માનવને ઉન્નત ખાર્જ વાળવામાં આવા
પ્રયોગોનો મોટો હિસ્સો છે. જપયજ્ઞની સાથે દીન અને
દદની પણ કંઈક મદદ મળે તેવું કંઈ સાથે રખાયું તો વધુ
ઉત્તમ. કારણકે “વસે જ્યાં દર્દી દુષ્યિયારાં નિહાળો
ત્યાં ચરણ મારા” એવું ગીતામાં પણ કહ્યું છે. દરેક જજા
કંઈક જનકલ્યાણનું વ્રત લઈને જાય તો આવા યજ્ઞો ઘણા
જ સર્ફણ થાય. બધામાં પોતાના જોતો-

વૈઘ હરિલાલ ગોરધનદાસ પાઠક

વાડાસિનોર

૨૫-૧૨-૧૯૭૮, સોમવાર

ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરનું આયોજન
ઘણુંજ સુંદર, વ્યવસ્થિત અને સંપૂર્ણ હતું. પલિયડ ગામથી
આટલે દૂર આવું ભવ્ય આયોજન કરેલું તે ખરેખર કઠિન
હતું. પણ વ્યવસ્થાપકો તથા ગુરુજીની કૃપાથી આ કામ
ઘણું જ સરળ થયું અને દીપી ઊંઘણું. સાધકો પણ ઘણા
ઉમંગથી ભાગ લે છે અને અહીં આખો દિવસ સંત્સંગ
તથા પ્રભુસાધનામાં ગુજર્ારો. ગુરુજીને વંદન તથા
વ્યવસ્થાપકોએ સુંદર આયોજન કર્યું તે બદલ આભાર.

એ.લી.

ભહ ચેતન બી.

અમદાવાદ

● ● ●

ગાયત્રી સાધના જાપ રૂપે એ નિત્યકમ કરતા
આવ્યા ધીએ પરંતુ ધરની ચાર દીવાલોમાં એ સીમિત હતું.
પરંતુ ઘાસની પર્ણ કુટીરમાં એ સાધનાનો લહાવો અનન્ય
હતો. આ મારે માટે પ્રથમ પ્રસંગ હતો. પરંતુ એ ધાર્મિક
સંસ્કારના ધડતરનો પાયો હતો. ગુરુજીના આશીર્વાદ અને
સાથીઓની પ્રેરણાથી મને ખૂબ આનંદ આવ્યો.

એજ લી.

હેમંતના ઊં ગુરુ

અમદાવાદ-૧૪

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય ॥

રૂતમ્ભરા

ઓક્ટોબર-૨૦૨૩

૭

ॐ ગુરુ ઊ

પરમકૃપાળુ સ્વધર્મી બ્રહ્મ સ્વરૂપ પરમાત્મા સમાન ગુરુજી, ગુરુજીની છાયારૂપી સોમાભાઈ. આ શિબિરથી બધા જ શિબિરાર્થી ભાઈઓએ આભારૂપી પરમાત્માને પરમાત્મા સ્વરૂપ બનાવવા માટે ગુરુજીના મુખેથી ગંગા-સ્વરૂપ નીકળતી અમૃતવાણીને જીવનમાં ઉતારવી જોઈએ. અને આ શિબિરથી મને સમજાયું કે મારા જીવનમાં આત્મારૂપી ચેતન પ્રગટાવવા માટે નિયમોની નિયમિત જરૂર છે. ગુરુજીના સાંનિધ્યમાં રહી ગુરુજીના પડતા બોલ જીવી ડૉ. સોમભાઈએ આ શિબિરનું આયોજન કર્યું તે બદલ તે મને આવાં કાર્યોમાં ગુરુજીના આશીર્વાદ ખૂબ ખૂબ મળે અને તેઓ પણ સદાય આવાં કાર્યોમાં ખૂબ આગળ રહે તેવું હું પરમાત્મા પાસે ઈચ્છાં હું.

દામોદરભાઈ અંબારામ
ગોવિંદપુરા

● ● ●

ॐ ગુરુ ઊ

નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ

ભક્તિ સાથે સ્વર્ગાર્થ આનંદ અને માનસિક શાંતિ આપે તેવી આ એક આર્દ્ધ શિબિર છે.

we can not imagine the heaven on the earth but " Nirvikalp Mukti-Dham " is nothing but heaven and it is more than heaven.

N.C. Vyas, A'bad

● ● ●

તા. ૨૬-૧૨-૭૮

" નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ " આવું સ્વર્ગાર્થ અને આનંદદાયી ધામ. પરમકૃપાળુ પરમાત્મા ગુરુજી દ્વારા આયોજિત વિશે, હું લખનાર કોણ ?

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

૮

લતમ્ભરા

ઓક્ટોબર-૨૦૨૩

પરંતુ મેં વાંચેલા અને સાંભળેલા પૌરાણિક બ્રહ્માથી ઓવિશેની અને તેઓના આશ્રમ વિશેની વાતો આજે મને પ્રત્યક્ષ મારા પરમાત્મા ગુરુજીના સાંનિધ્યમાં જોવા અને માણવા મળી. જ્યનારાયણ. ઊં ગુરુ ઊં. જ્ય નારાયણ.

એજ

આપનો એક શિબિરાર્થી
સનત. ન. ભણ (પર)

● ● ●

તા. ૨૭-૧૨-૭૮

" આપણાં શાસ્ત્રો અને પુરાણોમાં આપણે ઘણે જ ઠેકાણે વાંચેલું છે કે આપણા ઋષિમુનિઓ પર્ણકુટીરમાં અને આશ્રમોમાં રહીને જ પ્રભુનું સ્મરણ કરતા હતા."

આ ઉક્તિ ખરેખર " નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ " માં આવીને રહેવાથી સાર્થક થયેલી લાગે છે. અને આ રીતે જનતાથી દૂર રહેવાથી જ માનસિક શાંતિ તથા એકાંત અને એકધ્યાનથી પ્રભુ સ્મરણમાં મન લાગેલું રહે છે. સાથે સાથે પૂ. ગુરુજીની અમૃતવાણીનો પણ જે લાભ મળે છે તે સોનામાં સુગંધનું કામ કરે છે.

જ્યનારાયણ

એજ

આપનો શિબિરાર્થી
પટેલ હર્ષદ કુમાર કે.

● ● ●

તા. ૨૭-૧૨-૭૮

ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરનું આયોજન પરમ પૂજ્ય " યોગાભિક્ષુ " મુગટરામભાઈ મહારાજશ્રીની પ્રેરણાથી ડૉક્ટર સાહેબ શ્રી સોમાભાઈએ કરીને ગુજરાતનું જ નહિ પરંતુ કદાચ સમસ્ત ભારતવર્ષનું એક અસાધારણ અદ્વિતીય કાર્ય કર્યું છે એમ કહેવામાં કશીય અતિશયોક્તિ ન ગણાય.

આ નવ દિવસો સુધી પ્રાચીનકાળના ગ્રંથિ-
મુનિઓની પણકુટીર અહીં યોજવામાં આવી હતી.
આમાં આ લખનારે પણ છ દિવસ સુધી સાધના કરી છે
એટલે સ્વભાવથી એમ કહું છે કે હરદમ નિરવ સંપૂર્ણ
શાંતિ આવી હતી.

અને દરેક સાધકને સ્વતંત્ર રીતે સાધના
કરવાની પોતાની જ અલાયદી કુટીર મળેલી એ એક
વિશિષ્ટતા હતી.

આશા રાખીએ ફરીને આવા તપસ્વીની પ્રેરણા
હેઠળ બીજી શિબિરો પણ યોજય અને ગુજરાતભરના
સાધકો આમાં ભાગ લે. આવાં કાર્યને મારી અંતરની
શુભેચ્છાઓ પાઠવતાં અતિ હર્ષ થાય છે.

લી.

જટુભાઈ રાવળ(બાળપ્રેમી)
માનદ નિયામક જ્યાહિંદ બા.વિ.
રાયપુર, અમદાવાદ.

● ● ●

તા. ૨૭-૧૨-૭૮

પ્રાતઃસ્મરણીય પૂજયપાદ બ્રહ્મર્ષિ ગુરુદેવ શ્રી
યોગબિકુઞ્ચના સાંનિધ્યમાં ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના
શિબિર ડૉ. સોમાભાઈને નિમિત્ત બનાવીને પરમ કલ્યાણનું
કાર્ય કરાવી આવતા ઈતિહાસ તથા એક નવો જ
અભિગમ અને આદર્શ મૂક્યો છે. મારા ગુરુદેવ ખરે જ
ઝું ગુરુ છે. અનુભૂતિ એ જ છે. ડૉ. સોમાભાઈ આટલી
નાની વયે આવા સત્કાર્ય વળીને આદર્શો સાથે રાખીને
સેવા અને સાધનાના પ્રતીક બનીને કોઈ અગમ્ય પ્રદેશના
પ્રવાસી બનવા માટેનો માર્ગ નહિ નિર્દેશ કરતા હોય!

તેમનાં કુદુર્ભીજનો આ કુલદીપકની જ્યોત
ઝળહળતી રાખશે એમાં શંકા નથી. તેમના માબાપ,
આવા આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રે વીરનરની ભેટ આપવા બદલ

તેઓ ધન્યભાગ્ય અને ધન્યવાદનાં અધિકારી બને છે.
આ બધું જ ગુરુકૃપાથી-

લી.

ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરાર્થી
વિનુભાઈ એસ. શાહના ઽં નારાયણ

● ● ●

ઝું

ઝું બોલાવે છે.

ઝું પ્રેરણા કરે છે.

ઝું દર્શન કરે છે.

કૃપા વરસાવો એવી મા, જેમ મેધ વરસે અનરાધાર ધરા,
પ્રકૃતિલિત થાયે વિશ્વ તારાં, બ્રહ્માંડ કરે કલ્લોલ સદા

ઝું

(સાધુરામ એલ. પટેલ એન્જિનિયર)

● ● ●

ઝું શુરુ ઝું

પરમ પૂજય પરમાત્માએ પૂજયશ્રી યોગબિકુઞ્ચ
દ્વારા જન-સમુદ્દરાયને સ્વર્ગનો ટૂંકો રસ્તો બતાવતો સીધો
સાદો માર્ગ બતાવવા માટે નિમિત્ત બનાવ્યા તે ખરેખર
પરમાત્માની ખૂબ જ કૃપા છે અને જે સાધકો આમાં ભાગ
લઈ શક્યા છે તે ખરેખર ઈશ્વરની ઘણી જ નજીક છે. તે
બધા શિબિરાર્થીઓને મારા અંતઃકરણપૂર્વક હું શુભેચ્છા
પાઠવું છું. તથા પૂજય યોગબિકુઞ્ચને મારા હંદ્યથી હું વંદુ
છું કે તે આવું સારું કાર્ય કરવા બધાને પ્રેરણા આપે છે.
અને તે માટે શ્રી ડૉ. સોમાભાઈને પણ હું ખૂબ જ પ્રેમથી
મારા અભિનંદન આપું છું.

લી. કિરીટભાઈ બી. શાહ
અમદાવાદ-૨૭-૧૨-૭૮

● ● ●

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય ॥

રતમ્ભરા

ઓક્ટોબર-૨૦૨૩

૯

ॐ ગુરુ અં

પરમ પૂજ્ય યોગભિક્ષુ કે જે આ પલિયડ ગામની અંદર આ યોગ શિબિર રચી ગામેગામથી ભાવિક સંતોને યોગ માટે જે પ્રેરણા આપી યોગનું જે સ્થાન ઊંચું લાવ્યા છે, અને આવી પ્રેરણા આખા જગતમાં ફેલાવે તેવું પરમાત્મા પાસે અમે માગીએ છીએ. આ કાર્યમાં નાની ઉમરના ડો. સોમાભાઈ પટેલ તથા કુટુંબીજનો તરફથી જે ઉત્સાહ દાખવ્યો છે તે બદલ તેમને અભિનંદન આપું છું,

શિરીષભાઈ એસ. પટેલ

તા. ૨૭-૧૨-૭૮

● ● ●

ॐ ગુરુ અં

પ્રાતઃ સ્મરણીય પૂજ્યપાદ શ્રી યોગભિક્ષુના સાંનિધ્યમાં યોજવામાં આવેલ શ્રી ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરમાં જેમ ચાતક પક્ષી ફક્ત સ્વાતિ નક્ષત્રની બુંદને ગ્રહણ કરે છે, તે મુજબ ગુરુજીની અમૃતવાણી અને અલોલિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાનાં તે ‘પરા’ વાણી દ્વારા મને ગુરુજી દ્વારા જ પ્રાપ્ત થયાં હોઈ તે જ મારું નિમિત્ત. આ અતિ મૂલ્યવાન અને ગુરુ રહસ્ય પ્રાપ્ત કરવાનો અવાર્થ લ્હાવો મળ્યો. મારું જીવન ધન્ય બની ગયું.

જેવી રીતે ગુરુ દત્તાત્રેયને જેમાં સારા ગુણ રહેલા છે તેવા ૨૪ ગુરુ કરેલ, તે મુજબ જ મારી જિજ્ઞાસાવૃત્તિ બાળપણથી જ રહેલી હોઈ, મારા પૂર્વના સંસ્કાર અને અહોભાગ્ય કે આ અતિ દુર્લભ એવી જ્ઞાનગંગામાં પાવન થવાનું નિમિત્ત થયું.

ऋષિઓ જેમ પણકુરી અને એકાંતમાં સાધના કરતા હતા તેની તુલના કરાવતું આ પવિત્ર કાર્ય તેનાથી જરાય ઉત્તરતું ન કહી શકાય. દરેક સાધકને અલાયદી કુટીર, વ્યવસ્થાપકો દ્વારા શુદ્ધ અને સાત્ત્વિક પ્રસાદ

અને અન્ય દરેક સુવિધાઓ વગેરે ખૂબ જ પ્રશંસનીય કહેવાય. દરેક સમાન દિણાએ સમાન રહેણી, કરણી, અને પ્રબંધકો સહીત જે સામાન્ય સાધકને મળે તે મુજબ જ ‘એકતા’ ભાવપૂર્ણ રીતે આ “નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ” પલિયડમાં બેજોડ, બેમિસાલ શિબિર! કદાચ ભારતીય વર્તમાન પ્રણાલીને માટે આ વાહનસમાન ગણાય. મારી અંતભ્રિવના અને પરમકૃપાળું પરમાત્માને નમ્ર પાર્થના છે કે આવી જ્ઞાનશિબિરો ફરી યોજાય અને અમારા જેવા જ્ઞાનપિપાસુને તેમાં લ્હાવો મળે. બલ્કે એ પણ ઈર્ઝીએ કે જે જ્ઞાનથી વંચિત છે તેને પણ ફરી લ્હાવો - અવસર મળે તો અહોભાગ્ય ગણાય. અસ્તુ.

સત્ય ગુરુદેવકી જ્ય

ધર્મગુરુદેવ કી જ્ય

ભાવનગર યોગીશ્વર ધ્યાન કેન્દ્રના સદસ્ય દાસાનુદાસ આ ભैતિક તન દ્વારા સર્વ ભક્તો, સંતો, સાધકોને જ્યનારાયણ.

અરુણકુમાર ભાનુશંકર રાજગુરુ
ન્યુઅરોડ્રોમ રોડ, સુભાષનગર,
“ગાયત્રી સદન” શહેર ફરતી સરકે,
ભાવનગર-૩૬૪૦૦૧

● ● ●

ॐ ગુરુ અં

તા. ૩૦-૧૨-૭૮

મને તો લાગે છે કે જ્ઞાણે અશ્વમેઘ યજ્ઞ કર્યો.

પરમ પૂજ્ય પરમાત્મા સ્વરૂપ શ્રી યોગભિક્ષુજી (મુગાટરામબાપુ)ની પવિત્ર પ્રેરણાથી પૂજ્ય શ્રી સોમાભાઈ ડોકટરે જે આ શિબિરનું આયોજન કર્યું તે ખૂબ જ ભીખ પ્રયાસ કર્યો છે.

ગાયત્રી સાધના શિબિરમાં ભાગ લેનાર સાધકો પણ પવિત્ર કાર્યમાં જોડાઈ શક્યા તે ઉપરથી કહી શકાય

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

કે તેઓ પણ ખરા ખંતથી પરમાત્માના દર્શન માટે આતુર છે. ગાયત્રી અનુષ્ઠાનથી માણસ ખરેખર માનવ બની જાય છે. તેના વિચાર, રહેણીકહેણી, અરે! માણસના શરીરના રંગનો પણ કેર પડી જાય છે.

પરમ પૂજયશ્રી સોમાભાઈ ડોક્ટરે જે આ મહાન સહકાર્ય ઉપાડી અમને એનો લાભ આપ્યો, જે અમારા ઉપર ઉપકાર કર્યો તે હું શબ્દોમાં વર્ણવી શકું તેમ નથી. આજીવન પૂ. શ્રી સોમાભાઈનો ઋણી રહીશ, ઋણ ચુકવી શકું તેમ નથી. પરમાત્મા એમને આત્મબળ પ્રેરે.

બસ એ જ.પૂ. શ્રી સોમાભાઈએ જે લાભ આપ્યો તે બદલ આભાર, તેમનો ઉપકાર, ઋણી છું.

શ્રી સત્ય ગુરુદેવકી જ્ય
લી. લોખાભાઈ એચ.ના વંદન

જેસંગપુરા

સત્ય ગુરુદેવકી જ્ય ધર્મ ગુરુદેવકી જ્ય

● ● ●
ॐ ગુરુ ॐ

તા. ૩૦-૧૨-૭૮

શનિવાર

પરમ પૂજય ગુરુજી શ્રી યોગભિકૃજના સાન્નિધ્યમાં યોજાયેલ શ્રી ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરમાં શિબિરાર્થી ભાઈઓ અને અન્ય સાધકો તથા ડૉ. સોમાભાઈ અને તેમનાં કુટુંબીજનોને લાભ લાભ ધન્યવાદ ઘટે છે અને શ્રી ગાયત્રીના લાભ લાભ આશીર્વદ મળે તેવી પ્રભુને મારા તરફથી પ્રાર્થના કરું છું.

વધારામાં જાણાવવાનું કે આ શિબિરમાં ભાગ લઈ મને ઘણો જ આનંદ થયો છે અને આત્મામાં શાંતિ પ્રવર્તે છે. તેવી રીતે બીજા બધા જ સાધકોને અતિ આનંદ થાય અને તેમના આત્માને ખૂબજ શાંતિ મળે તેવી પ્રાર્થના.

ડૉ. સોમાભાઈ તથા ગુરુજી યોગભિકૃજને મારા લાભ લાભ પ્રણામ.

એજ લી. આપના રમણના પ્રણામ

શિબિર કુટીર નં. ૩૨

૨૪, અંકુર સોસાયટી, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩

સત્ય ગુરુદેવકી જ્ય ધર્મ ગુરુદેવકી જ્ય

● ● ●

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય ॥

રત્નભરા

ઓક્ટોબર-૨૦૨૩

તા. ૩૧-૧૨-૭૮

ॐ ગુરુભ્યો નમ:

પરમ કૃપાળુ પરમેશ્વર અં ગુરુ નારાયણની કૃપાથી પરમ પૂજય પ્રાતઃસ્મરણીય ગુરુદેવ શ્રી યોગભિકૃજની પ્રેરણાથી જે ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરનું આયોજન ડોક્ટર સાહેબ શ્રી સોમાભાઈના નિમિત્ત થયું છે તે ખરેખર અવર્ણનીય છે.

શિબિર જોતાં શ્રી કૃષ્ણભગવાન અને સાંદીપનિ ઋષિનો કાળ યાદ આવે છે. મને તો લાગે છે કે જ્ઞાને ગુરુદેવના શરણે આવી યોગાભ્યાસ ગામથી દૂર જંગલમાં જૂંપડી બાંધી કરી રહ્યા છીએ અને બધી જૂંપડીઓ જોતાં દ્વાપર અને તેતા યુગની ઋષિકુળની યાદ આપે છે. ગુરુદેવની મૂર્તિ જોતાં તે વખતના બ્રહ્મર્થિઓની યાદ આવે છે.

આવા અલૌકિક વાતાવરણમાં અમે જે અનુષ્ઠાનમાં ભાગ લેવા ભાગયાણી થયા છીએ તે બદલ અમારી જાતને કૃત્યકૃત્ય માનીએ છીએ અને ધન્યતા અનુભવીએ છીએ.

મારી ચાલીસ વર્ષની ઉંમરમાં ધણી શિબિરોમાં ડાજરી આપી, પરંતુ આવી કિયાત્ક અને આપો દિવસ ધાર્મિક કાર્યક્રમોથી ભરપૂર આવી શિબિર હજુ સુધી જોઈ નથી.

વળી તેમાં જે વ્યવસ્થા માટે ડોક્ટર શ્રી સોમાભાઈ તથા તેમનાં કુટુંબીજનોએ ખેડે પગે સેવા કરી છે તે ખરેખર અદ્ભુત છે. હું પ્રાર્થના કરું છું. કે પરમેશ્વર તેમને વારંવાર આવા કાર્યક્રમો યોજવાની સદ્ભુષિ આપે. અને પરમ પૂજય ગુરુદેવ માટે તો હું નાના મુખે લધુ શું લખી શકું ? બસ તેમના ચરણકમળમાં મારા કોટિ પ્રણામ સ્વીકારવા પ્રાર્થના કરું છું.

એ જ લિ.

આપના જગદીશના વંદન.

(કમશ:)

સ્વાવલંબનનો મહિમા, જીવનમાં તેની અનિવાર્યતા

-શશિકંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય.

ઘણાં વરસો પહેલાનો આ પ્રસંગ છે. નિત્ય નિયમ મુજબ હું ગુરુજીના સાંનિધ્યમાં ગયો હતો. કંપાઉન્ડમાં ગુરુજીની ખુરશી મૂકી અને ભક્તો માટે ચંદ્રાઈ પાથરીને બેઠો. ગુરુજી પણ થોડીવારમાં આવીને ખુરશીમાં બિરાજ્યા. ત્યાં સુધીમાં હર્ષદભાઈ માસ્તર પણ આવ્યા. ગુરુજી નિત્યકુમ મુજબ ખુરશીમાં માળા કરતા હતા. અમે બંને પણ ગુરુજીના સાંનિધ્યમાં બેઠા બેઠા જ્ય કરતા હતા. ઘરમાં કોઈ જ દેખાતું ન હતું. થોડી વારમાં નિત્ય નિયમ મુજબની માળા પૂરી થઈ, એટલે પૂજ્યશ્રીએ અમને કહ્યું કે ઘરમાં કોઈ જ વ્યક્તિ હાજર નથી, સૌ કોઈ પ્રસંગમાં ગયા છે અને તે રાત્રે આવશે. મેં પૂજ્યશ્રીને કહ્યું કે આપના ભોજન-પ્રસાદ માટે ઉખાબહેનને ફોન કરી દઉં, કેમ કે જ્યારે પણ આવું બનતું ત્યારે મોટા ભાગે ઉખાબહેન પૂજ્યશ્રીનો ભોજન પ્રસાદ તૈયાર કરીને લઈને આવતાં. પરંતુ તે દિવસે ગુરુજીએ ફોન કરવાની ના પાડી. કહે કે આજે ઉખાબહેનને કહેવું નથી. ઘરમાં રહેતા સત્યોએ પણ મને કહ્યું કે પ્રસંગમાં જતાં પહેલા ભોજન-પ્રસાદ બનાવીને જઈએ-તો મેં તેમને પણ તેમ કરવાની ના પાડી. અમે તેમને કહ્યું કે અમે અમારી વ્યવસ્થા કરી લઈશું. આજે નક્કી કર્યું હતું કે તેમે આવો પછી આપણે જાતે જ રસોઈ બનાવવી. પૂજ્યશ્રી કહે, તમે રસોડામાં જઈ તૈયારી કરો એટલે હું આવું. હું અને હર્ષદભાઈ

રસોડામાં ગયા તે વખતે રસોડું પાછળના ભાગમાં હતું. અમે જઈ મગની ફોતરાવાળી દાળ અને ચોખા ધોઈને તૈયાર કર્યા. દૂધી સમારીને તૈયાર કરી. પછી બહાર જઈને તૈયારી અંગેની જાણ કરી. પૂજ્યશ્રી રસોડામાં પધાર્યા. તે સમયે રાંધાણ ગેસનું ચલાણ હતું નહીં તેથી દીવેટવાળા પ્રાયમસ ઉપર પૂજ્યશ્રીએ ખીચડી અને શાક બનાવ્યાં. તે માટે પૂજ્યશ્રીને જેની જરૂર પડતી તે અમે આપતા હતા. તપેલીમાં દહી હતું તેની મેં છાશ બનાવી. રસોઈ તૈયાર થઈ ગઈ એટલે પૂજ્યશ્રીએ ભોજન પ્રસાદ લીધો. પછી અમને કહે કે હું પ્રશ્ન કરવા જાઉં છું, તમે બંને બાકીનો ભોજનપ્રસાદ વહેંચીને લઈ લો. મેં અને હર્ષદભાઈએ પૂજ્યશ્રીએ બનાવેલ અમૃત તુલ્ય મહાપ્રસાદ લેવાનો લહાવો લીધો. પછી રસોડું બરાબર સાફ કરી દીધું, વાસણ પણ સાફ કરીને ગોઠવી અમે કંપાઉન્ડમાં ગયા. પૂજ્યશ્રી પણ એમના કામથી પરવારીને આવીને ખુરશીમાં બેઠા હતા. અમે પણ નારાયણ કરી બેઠા.

થોડીવાર પછી પૂજ્યશ્રી કહેકે ભાઈ આજે જાતે બનાવેલ ભોજન-પ્રસાદ ખૂબ જ આનંદથી લીધો. જો ઉખાબહેનને કહ્યું હોત તો તેઓ અમારા પ્રત્યેના આતિ સાત્ત્વિક-નિર્વાસનિક પ્રેમના કરાણે હોશે હોશે બનાવીને લાવ્યાં હોત પરંતુ આજે નક્કી જ કર્યું હતું કે તમે આવો એટલે ભેગા થઈને હાથે જ ભોજન પ્રસાદ બનાવવો.

ત્યારબાદ પૂજ્યશ્રીએ જીવનમાં સ્વાવલંબનનો મહિમા સમજાવતાં જણાવ્યું કે સૌ કોઈએ જીવનમાં

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

સ્વાવલંબનના ગુણને નિષાપૂર્વક વણી લેવો જોઈએ. તેથી તન અને મન બેયને ફાયદો થાય છે. કોઈ પણ કાર્ય જાતે કરવાથી તેના ફળ સ્વરૂપ જે આનંદની-સંતોષની પ્રાપ્તિ થાય છે તે વિશેષ હોય છે. તેથી મનની પ્રહુલ્લિતતા વધે છે. પરિણામે પ્રહુલ્લિત મન વધુ ક્ષમતા પૂર્વક તેનું કાર્ય કરતું રહી આપણા સ્વાવલંબનના ગુણને વધારવામાં સહાયરૂપ થાય છે. સાથે સાથે જાતે કાર્ય કરવાથી શરીર પ્રવૃત્તિમય રહે છે. તેથી અનાયાસે જ વ્યાયામનો લાભ મળે છે. ફળ સ્વરૂપ શરીરમાં તાજગી-સ્ફૂર્તી-ઉત્સાહ વધે છે અને આળસ -પ્રમાદ દૂર થાય છે. આમ જે કાર્ય આપણે જાતે કરી શકીએ તેમ હોય તે માટે અન્ય ઉપર નિર્ભય રહેવું જોઈએ નહીં. સાથે સાથે એ વાત પ્રત્યે સાવધ રહેવું જોઈએ કે સ્વાવલંબી થવાનો કયારે હઠાત્રણ નહીં રાખતાં વિવેક-મર્યાદપૂર્વકનો આગ્રહ રાખવો જોઈએ. જોકે જરૂરત પડે તો બીજા ઉપર નિર્ભર રહેવું એ દુર્ગુણ નથી. પરંતુ બુધીમાની છે. જો હોશાતોશીમાં કે દેખાદેખીમાં આપણી ક્ષમતા કરતાં વધુ સ્વાવલંબી બનવાનો દેખાડો કરવા જઈએ તો તન-મનને ફાયદાના બદલે નુકસાન જ થાય છે. ચાહે ભૌતિક કાર્ય હોય કે આધ્યાત્મિક કાર્ય હોય બંનેમાં આ સિદ્ધાંત સરખો જ લાગુ પડે છે.

થોડી વાર પછી ગુરુજીએ અમને કહ્યું કે હવે તમે જાઓ. પ્રસંગમાં ગયેલ સૌ આવી જશે ત્યાં સુધી હું અહીં બેઠો છું. અમે પણ ગુરુજીને પ્રણામ કરી આનંદિત થતા ઘરે ગયા.

ઘરે ગયા પછી સૂતાં સૂતાં આજના પ્રસંગ ઉપર ચિંતન-મનન ચાલતું હતું. તેના ફળ સ્વરૂપ નીચે મુજબનું સમાધાનયુક્ત નિષ્કર્ષ સ્થિર થયું.

પૂર્ણતાને પામેલ સદ્ગુરુજીનો પોતાના શિષ્યોના કલ્યાણ માટે સદાય અંતમુખી રહેતી પોતાની નીજાનંદની મસ્તીમાંથી બહિમુખ થઈ શિષ્યોનું કલ્યાણ કરવાના નિષ્કામ ભાવથી, શિષ્યો સાથે સરળ અને સહજ વ્યવહાર રાખતા હોય છે. આ સમયે શિષ્યે ગુરુદેવ પ્રત્યે પોતાના વ્યવહાર-વર્તનમાં ખૂબ જ સાવધાની રાખવી અત્યંત આવશ્યક છે. ગુરુ-શિષ્ય વચ્ચે વિવેક-મર્યાદા-આમન્યાની એક નૈતિક સૂક્ષ્મ લક્ષ્મણરેખા હોય છે. ગુરુદેવ ભલે આપણી સાથે એકદમ સરળ-સહજ રીતે વહેવાર-વર્તન રાખતા હોય, પરંતુ શિષ્ય જો ગુરુદેવના એવા વર્તનથી બેધ્યાન થઈ ગુરુશિષ્ય વચ્ચેની વિવેક-મર્યાદા-આમન્યાની સૂક્ષ્મ લક્ષ્મણરેખા ઓળંગી દે તો શિષ્યનું કયારે પણ કલ્યાણ થતું નથી. તેનું માત્ર અને માત્ર અધઃપતન જ થાય છે. પરિણામે જીવનમાં સુખ-શાંતિના બદલે દુઃખ અને અશાંતિ જ પામે છે. કંચનના બદલે કાચ જ મેળવે છે. જીવનના અંતિમ શાસ સુધી શિષ્ય જો એ લક્ષ્મણરેખાની મર્યાદાનું દરેક પરિસ્થિતિમાં સમજણ અને સાવધાનીપૂર્વક પાલન સંપૂર્ણ પ્રેમ-નિષાથી કરતો રહે છે તો તેનું કલ્યાણ અવશ્ય થાય જ છે.

આજના આ પ્રસંગની વાત કરીએ તો ગુરુદેવ ઘરના સભ્યાને ભોજનની વ્યવસ્થા કરીને જવાનું અથવા ઉષાબહેનને તેની વ્યવસ્થા કરવાનું જણાવી શક્યા હોત. પરંતુ પૂજયશ્રીએ તેમ ન કરતાં અમારી સાથે મળીને રસોઈ બનાવી પોતે ભોજનપ્રસાદ લીધો અને અમને પણ તેનો લાભ આપ્યો અને તે નિભિતે સ્વાવલંબનનો અતિઆવશ્યક કલ્યાણકારી સદ્ગુરૂભોધ આપવાની અહેતુકી કૃપા વરસાવી.

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય ॥

આમ ચિંતન-મનન કરતાં ઉંઘ કયારે આવી ગઈ તેની પણ ખબર પડી નહીં, સવારે ઉઠ્યા પછી પણ મન ખૂબ જ પ્રકુલ્પિત હતું.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય. ઓમ..... ઓમ..... ઓમ.....

ગંગોશ ગંગોત્રીની યાત્રાએ

સંકલન : શેખર પટેલ

ઓમ્ પરિવારના એક-બે આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમમાં ભાગ લઈએ એટલે વર્ષ દરમ્યાન ઉજવાતા દરેક કાર્યક્રમમાં ભાગ લેવાનું મન થાય છે, મન દરેક કાર્યક્રમમાં હાજરી આપવા જંખતું હોય છે. સમય જતાં, ઓમ્ પરિવારના આધાસંસ્થાપક પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગબિલ્કુઝીની વધુમાં વધુ નિકટ રહેવાની તાલાવેલી થાય છે, સદાય પૂજ્યશ્રી સાથે રહેવાની ઈચ્છા રહ્યા કરે છે.

અંતરની આ ઈચ્છા પૂજ્યશ્રી સાથે ગંગોત્રી-યાત્રામાં જોડાતાં પૂર્ણ થઈ. પૂ. ગુરુદેવ સાથે ગાળેલા અવર્ણનીય દિવસોની ચર્ચા મિત્રવર્તુણમાં, ગુરુપ્રેમીઓમાં થતાં તે સૌની જિજ્ઞાસા વધવા લાગતી. પૂ. ગુરુદેવ સાથેની અલભ્ય જ્ઞાનની વાતો જાણવા મુમુક્ષુઓ ઉત્સુક રહેતા.

મારા જેવો અજ્ઞાની પૂ. ગુરુદેવ સાથેની યાત્રા વિષે શું લખી શકે? છતાં યથોચિત મારી બુદ્ધિ પ્રમાણે જે કાંઈ લખ્યું છે તે અહીં રજૂ કરું છું. વાચક મિત્રોને નભ વિનંતી કે અહીં રજૂ કરાતા લખાણને તેઓ નીરક્ષીર ન્યાયે તોળે.

૧૯૮૦ ના એપ્રિલ માસમાં શ્રી ભરતભાઈ પરીખે જ્યારે મને પૂછ્યું કે, “શેખરભાઈ, ગંગોત્રી આવવું છે?” મેં તરત હા પાડી દીધી. પૂજ્યશ્રીની વૈખરીમાંથી નીકળતી જ્ઞાનગંગાનો તે મની

ઉપસ્થિતિમાં પાન કરવાનું સૌભાગ્ય સાંપડતું હોય પછી બીજું શું જોઈએ ? અને જ્યારે જ્ઞાનગંગા વહાવતા પૂજ્યશ્રી શિવનું સાકાર સ્વરૂપ જ લાગતા હોય ત્યારે તેમની સાથે યાત્રામાં જોડાવાની આજ્ઞા મળે એ શું ઓછું કહેવાય? પૂજ્યશ્રીની વાણીમાંથી સતત વહેતી ગંગાજીનું પાન કરતાં જ મનમાં થયા કરે કે “ગંગોશ” સામે જ છે. પછી બીજે શા માટે ફાંફા મારવાં? અસ્તુ.

નિર્ધારિત કાર્યક્રમ મુજબ તા. ૮-૫-૮૦ ના શુભ દિવસે બપોરે ૧૨-૦૦ વાગ્યે સર્વોદ્ય એક્સપ્રેસમાં નીકળવાનું હતું. તે દિવસે નિયત સમયે ઓમ્પરિવારનાં ગુરુપ્રેમી ભાઈ-બહેનો પૂજ્યશ્રીને વિદાય આપવા રેલવેસ્ટેશને એકઠાં થવા લાગ્યાં. લગ્ભગ ૧૧-૪૫ કલાકે ટ્રેન આવી. અમારી સાથે યાત્રામાં ડો. સદ્ગુરુસમર્પણબિલ્કુઝ, પંકજભાઈ શાહ દામોદરભાઈ પટેલ, શ્રી ગુરુધ્યાન બિલ્કુઝ, ભરતભાઈ પરીખ, બિપિનભાઈ શાહ, કાન્તિભાઈ પટેલ જોડાવાના હતા. ટ્રેન પ્લેટફોર્મ પર આવી ગઈ હતી પરંતુ ડો. સદ્ગુરુસમર્પણબિલ્કુઝ આવ્યા નહોતા. પૂજ્યશ્રીએ મજાકમાં કહ્યું પણ ખરું કે ‘‘ટ્રેન મોડી ઊપડવાની હશે એવી ડોકટરને ખબર છે કે શું! અને એટલામાં જ સ્ટેશન ઉપર જહેરાત થઈ કે ટ્રેન વીસ મિનિટ મોડી ઊપડશે. કેવો જોગાનુઝેગ!

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

ટ્રેન લગભગ વીસેક મિનિટ મોડી એટલે કે ૧૨-૨૦ કલાકે ઉપરી ખેટર્ફોર્મ ઉપર ઉભેલાં સૌ ગુરુભાઈબહેનોએ ‘સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જ્ય’ બોલાવી. ‘સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જ્ય’ના નારાથી આખું ખેટર્ફોર્મ ગુંજું ઉદ્ઘાટનું.

પૂજ્યશ્રીની તબિયત સારી નહોતી. એક સીટનું રિઝર્વેશન પણ ઓછું હતું. સામાન ઘણો હતો. ટ્રેન ઉપરતાં જ સામાન વ્યવસ્થિત કરી ડો. બિક્ષુજીએ પૂજ્યશ્રી માટે બેઠિંગ પાથર્યું. પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું, “ભાઈ મારી આટલી બધી ચિંતા ના કરો. યાત્રાએ જવું હોય તો થોડી તકલીફ વેઠવી જ જોઈએ.” છતાં ભક્તોની ભાવનાને ઠેસ ના પહોંચે તે કારણે પૂજ્યશ્રીએ આરામ કરવાનું પસંદ કર્યું.

પૂજ્યશ્રીએ એક જ વાક્યમાં ઘણુંબધું કહી દીધું. તકલીફ વિના યાત્રાની મજા નહીં, જેમ તપ વિના સિદ્ધિ નહીં. સુખની ખબર હુઃખ પડ્યા વિના પડે ખરી? કાંઈક મેળવવું હોય તો કંઈક ગુમાવવું પડે જ ને? વિજ્ઞાનો નિયમ છે કે કોઈ વસ્તુ નાશ પામતી નથી, માત્ર આકાર, કદ અને સ્વરૂપ બદલાય છે. આધાત અને પ્રત્યાધાત સરખા અને સામસામા હોય છે. અસ્તુ.

ટ્રેનમાં બધા પૂજ્યશ્રી સાથે આનંદપૂર્વક વાતો કરતા હતા. પૂજ્યશ્રીએ બધાને પૂછ્યું: ‘‘આટલા બધા દિવસ તમારામાંથી કોઈ પોતાની પત્ની અને બાળકો સિવાય બહારગામ ગયા છો?’’ સૌઓ ના કહી. પૂજ્યશ્રી કહે, ‘‘ગૃહસ્થાશ્રમમાં પણ સંયમી જીવન જવવું ઘણું અગત્યનું છે. બ્રહ્મચર્ય એ તેજનું ધોતક છે. અમે તમને સૌને એ પણ કહેવા માગીએ છીએ કે આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ માટે દરેકે સંયમ અને નિયમ પાળવા જોઈએ. ઘરથી, પત્નીથી વર્ષ દરમિયાન અમુક

સમય દૂર રહી અભ્યાસી થવું જોઈએ. બાળકોથી થોડો સમય દૂર રહી મમતામાંથી-મોહમાંથી છૂટવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.’’

અમારી ગાડી રતલામ સ્ટેશને પહોંચી અને એન્જિન બગડ્યું. એન્જિનમાં ખરાખીના કારણે અમારી ગાડી રતલામ સ્ટેશને બે કલાક પડી રહી. બીજું એન્જિન આવ્યું અને ગાડી સાથે જોડાયું એટલે ગાડી આગળ ચાલી. આ પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીએ મૂડમાં આવીને અમને જણાવ્યું કે-

“ભાઈ, આપણા જીવનનું મનરૂપી એન્જિન જો બગડી જશે તો ગાડી ખોટકાઈ જશે. મનને સારા વિચારોથી ભરી રાખજો. મનને બગડવા ના દેશો. તમારી જીવનગાડીને એવું એન્જિન લગાડજો કે જે તમને તમારા અંતિમ મુકામે નિર્વિદ્ધે લઈ જાય.”

આ પ્રસંગ ઘણુંબધું જ્ઞાન આપી દે તેવો છે. પરમચૈતન્ય પરમાત્માને પામવા હશે તો મનનો મેલ દૂર કરવો પડશે. મનને સતત ગુરુમય બનાવવું પડશે, પ્રભુમય બનાવવું પડશે. ઈશ્વરની શરણાગતિ સ્વીકારીશું તો જ તેઓ આપણી જીવનરૂપી ગાડીના એન્જિન-સારથી બનશે, અને તો જ આપણે આપણા અંતિમ ધ્યેય-મોક્ષને પામી શકીશું.

અસ્તુ.

તા.૮-૫-૮૦ ના રોજ સવારે ૮-૦૦ કલાકે દિલ્હી પહોંચ્યાં. સ્ટેશન ઉપર ગુરુપ્રેમી શ્રી અમૃતભાઈ હાજર હતા. તેમણે પૂજ્યશ્રીનું ફૂલહારથી સ્વાગત કર્યું. અમારે દિલ્હી રોકાવાનું નહોતું, સીધા ઋષીકેશ જવાનું હતું. અમૃતભાઈએ મેટાડોરની વ્યવસ્થા કરેલી. મેટાડોર દસ વાર્યાને બદલે અગિયાર વાગે આવી. અમૃતભાઈની આગ્રહભરી વિનંતીને માન આપી પૂજ્યશ્રીએ મેટાડોર તેમના ઘર

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય ॥

રતમ્ભરા

ઓક્ટોબર-૨૦૨૩

૧૫

તરફ લેવડાવી. ત્યાં જઈ બધાએ હાથ-મોં ઘોઈ નાસ્તો કર્યો. સમય ઓછો હતો એટલે બધાએ સ્નાન ન કર્યું. પરંતુ મેં સ્નાન કરવાનો આગ્રહ રાખતાં મારી સ્નાનકિયા બાદ પૂજયશ્રીએ મને કહ્યું કે, “શેખરભાઈ તમને સ્નાન કરતાં કેટલી વાર લાગી? દસ મિનિટને? આપણે નવ જણ સ્નાન કરવાનો આગ્રહ રાખીએ અને દરેકને દસ મિનિટ સ્નાન કરતાં થાય તો કુલ કેટલી મિનિટ બગડે? આપણને કેટલું મોંદું થાય?” આમ પૂજયશ્રીએ તેમની માર્ભિક વાણીમાં શિસ્તનો પહેલો પાઠ મને ભણાવ્યો. ત્યારબાદ હસતાં હસતાં કહ્યું કે “સૌ શેખરભાઈને અડી લ્યો એટલે દરેકને સ્નાન કર્યા બરાબર થઈ જશે.” પ્રણવવંદના ગાઈ બરાબર બપોરે સવા વાગ્યે અમે ઋષીકેશ તરફ જવા પ્રયાણ કર્યું.

રસ્તો ઘણો લાંબો હતો. દોળાવવાળા વાંકાચૂકા રસ્તા ઉપર અમે ઊંચે ને ઊંચે જઈ રહ્યા હતા. એક બાજુ ઊંચા પર્વતો અને બીજી બાજુ ખીણ અને મેદાનો. ખીણવાળા મેદાનના ભાગમાં લીલાંછમ ખેતરો લહેરતાં હતાં. ઉપર જઈ રહેલી મેટાડેરમાંથી જોતાં એવું લાગતું હતું કે ધરતી પર જાણે લીલી ચાદર બિછાવી છે! વચ્ચે નાનાં નાનાં ઝરણાં અને કેડીઓ સાથિયા પૂરતાં હતાં. કયાંક કયાંક ઢોર પણ નજરે ચડતાં હતાં. ખીણની પેલી બાજુ આવેલા પર્વતો ઉપર ઊગેલાં તોતિંગ વૃક્ષોનું ડેલન સંગીત ઉત્પન્ન કરતું હતું. આ, પ્રકૃતિની સુંદર લીલા જોતા જોતા અમે સૌ આગળ વધી રહ્યા હતા.

આખી રાતની ટ્રેનની મુસાફરી છતાં પૂજયશ્રી અને અમે બધા આનંદથી વાતો કરતા હતા. પૂજયશ્રીને થાક લાગ્યો હોવા છતાં તેઓ અમને જ્ઞાન પીરસતા જતા હતા. વાતમાં ને વાતમાં તેમણે

પંકજભાઈને પૂછ્યું કે, “તમારે કેટલે ઊંચે જવાનું છે? જોયું ને? એક બાજુ ખીણ બીજી બાજુ પર્વતો. બંનેની વચ્ચે વાંકોચૂકો રસ્તો.” આટલું કહી પૂજયશ્રીએ ઘણું બાંદું સાનમાં સમજાવી દીધું. જીવનપથમાં પણ જો આપણે આગળ વધવું હશે, આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ કરવી હશે તાં મોહ-માયા - મમતારૂપી ખીણમાં ગબડી ના પડીએ તેનું ધ્યાન રાખવું પડશે. માયારૂપી ખીણ અને ત્યાગરૂપી પર્વતોની વચ્ચેથી પસાર થતા રસ્તા ઉપર ગમે તેટલા વળાંક આવે તોપણ આપણે નિર્ભય બની આગળ વધવું પડશે, જો આધ્યાત્મિક શિખરો સર કરવાં હશે તો..

સાંજે સવા સાત વાગ્યે અમે ઋષીકેશ પહોંચાં, ત્યાં પંચાયતભુવન પાસે આવેલ કાલી કમલીવાળા બાબાની ધર્મશાળામાં રોકાયા. બધા મુસાફરીથી થાકેલા હતા એટલે પૂજયશ્રીએ સૌને નાસ્તો કરી આરામ કરવા જણાવ્યું. નાસ્તો કરતાં કરતાં બાબા કમલીવાળા સંતનો ટ્યુંકો પરિચય આપતાં પૂજયશ્રીએ કહ્યું-

“કાલી કમલીવાળા સંત તપશ્ચર્યા દરમ્યાન શરીર પર માત્ર કાળો કામળો ધારણ કરતા તેથી તેમનું નામ ‘કાલીકમલીવાળા બાબા’ પડેલું. તેમને તપશ્ચર્યા દરમ્યાન જે જે તકલીફો પડેલી તે બીજા સંતોને ના પડે તે માટે તેમણે હિમાલયની ગોદમાં અનેક આશ્રમો, ધર્મશાળાઓ અને અન્નક્ષેત્ર ચાલુ કર્યા. હરદ્વાર, ઋષીકેશ, ઉત્તરકાશી, ગંગાગોરી વગેરે અનેક યાત્રાધામોમાં તેમના આશ્રમો અને ધર્મશાળાઓ આવેલાં છે. અન્નક્ષેત્રમાં અનેક સાધુ-સંતોને ભોજન અપાય છે. આપણે જે ધર્મશાળામાં ઉત્તર્યા છીએ તે પણ તેમની સંસ્થા દ્વારા જ ચાલે છે.”

નાસ્તો પતાવી થાકેલા-પાકેલા અમે સૌ સૂઈ

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

ગયા. બીજે દિવસે વહેલી સવારે પાંચ વાગ્યે ઊઈ ગયા. સવારે પ-૪૫ કલાકે મુનિ કી રેતી નામના સ્થળે જવા નીકળ્યા.

મુનિકી રેતી એટલે ઋખીકેશનું આધ્યાત્મિક સ્વર્ગ. ત્યાં પહોંચ્યા કે કુદરતનું અવિસ્મરણીય સ્વરૂપ દાણગોચર થયું. વિશાળ પટમાં ગંગાજી ખળખળ વહેતાં હતાં. નદીના બંને કાંઠે, વનરાજીની વચ્ચે આવેલા જુદા-જુદા આશ્રમો અને મંદિરોની ધજાઓ લહેરાતી હતી. ભાવિક ભક્તો ગંગાજીમાં સ્નાનનો લહાવો લઈ રહ્યા હતા. અમે આ બધું માણસતા હતા ત્યારે પૂજ્યશ્રી ગંગાઘાટની પાળી પાસે ઊભા રહી કુદરતની કળાને નીરખી રહ્યા હતા. પોતાની ભૂતકાળની મુલાકાતને વાગોળી રહ્યા હતા.

થોડા સમય બાદ અમે સ્વર્ગાશ્રમ જવા નીકળ્યા. પ્રથમ ગંગાઘાટે આવ્યા કે જ્યાંથી હોડીવાળા સામે કિનારે લઈ જાય છે. વહેલી સવાર હોવાથી હોડીઓ બંધ હતી. તેથી અમે ચાલતા ચાલતા શિવાનંદ જૂલા ઉપર આવ્યા. આખો પુલ માત્ર વાયરનાં દોરડાંથી બનાવેલ છે. ફર્શ લાકડાનાં પાટિયાં છે. નીચે કયાંય થાંબલાનથી. તેની લંબાઈ પણ ખાસ્કી ગ્રાણ્સો મીટર જેટલી છે. શિવાનંદ જૂલા ઉપરથી પસાર થતા હતા ત્યારે પૂ.ગુરુદેવની મૂર્તિને પોતાના કેમેરામાં ઝડપી લેવા ગુરુધ્યાનભિક્ષુ ફટાફટ કેમેરાની ચાંપ દુબાવ્યે જતા હતા. આ જોઈ પૂજ્યશ્રીએ ટકોર કરી- “ધ્યાનભિક્ષુજી, બહુ ફોટા ના પાડશો. કુદરતને તમારા કેમેરામાં કેટલી સમાવી શકશો?

જૂલાની બરાબર વચ્ચે આવી બંને બાજુએ, નીચે જોયું તો કિલકિલાટ કરતી ગંગાની મસ્તીને માણસા મળી. બંને કાંઠે ઊંચી ઊંચી પર્વતોની હારમાળા અને તેના ઉપરના ઊંચા છતાં સીધાં સોટી

જેવાં વૃક્ષો! પર્વતોની વચ્ચેથી કયાંક કયાંક જરણાંઓની સફેદ દૂધ જેવી જળરાશિ ગંગાજીને મળવા ધસમસતી નીચે દોડી રહી હતી. આશ્રમોની કેસરી અને સફેદ ધજાઓ દિગંતમાં લહેરાતી હતી, કેસરી ધજાઓ જાણે અમને આઙ્ગલાન આપતી કહી રહી હતી કે અલખને મેળવવા કેસરિયાં કરો તો જ અમારી માફક દિગંતમાં લહેરાશો. તો સફેદ ધજાઓ ઈશારો કરી રહી હતી કે જો ચિર શાંતિ પ્રાપ્ત કરવી હોય તો અહીં આવો, આ સ્થાન ચિર શાંતિ મેળવવાનું છે.

નદીના બંને કાંઠે ભાવિક ભક્તો નદીમાં ઊભા ઊભા સ્નાન કરી રહ્યા હતા તો કોઈક સૂર્યનારાયણને અર્ધ આપી રહ્યા હતા. દૂર દૂર બરફાચાદિત સફેદ પહાડો દેખાતા હતા સમગ્ર વાતાવરણ અવર્ણનીય હતું. આમ કુદરતની કળાને માણસતા અમે શિવાનંદ જૂલાને પસાર કરી સામા કિનારે પહોંચ્યા. ત્યાંથી સ્વર્ગાશ્રમ ગયા. પૂજ્યશ્રીએ ડો. ભિક્ષુ અને પંકજભાઈને આશ્રમ વિષેની માહિતી મેળવવા મોકલ્યા. તેઓ તપાસ કરી પાછા આવ્યા અને જણાયું કે કુલ ૧૧૮ રૂમ છે. તેમાં અમુક રૂમમાં બાથરૂમ છે, ધ્યાનભંડ અલગ છે. તેમાં બધી સગવડ છે. તપસ્વીઓ અને ત્યાગીઓ માટે જુદી વ્યવસ્થા છે, અન્નક્ષેત્ર પણ ચાલે છે, ભોજનની સંપૂર્ણ વ્યવસ્થા છે. આશ્રમમાં શિવજીનું એક સુંદર મંદિર પણ છે. આશ્રમ ખૂબ સ્વચ્છ છે.

સ્વર્ગાશ્રમમાંથી નીકળી અમે પરમાર્થ નિકેતન આશ્રમમાં ગયા. તે આશ્રમની જગ્યા ઘણી વિશાળ હતી. આશ્રમમાં નાના-મોટા થઈ કુલ આઠસો પચાસ રૂમ હતા. આ આશ્રમમાં કાચનું મંદિર હતું તેમાં આશ્રમના સ્થાપક સંતની મૂર્તિ હતી. આશ્રમમાં ચારે બાજુ ફરતી નાની નાની દેરીઓ હતી.

॥ સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય ॥

રત્નભરા

દેરીઓમાં રામકૃષ્ણ પરમહંસા, વિવેકાનંદ, ગુરુનાનક, સંત કબીરજી વગરે સંતોની મૂર્તિઓ હતી. આશ્રમનું વાતાવરણ શાંત અને ભક્તિસભર લાગતું હતું, મનને ખૂબ શાંતિ આપે તેવું હતું.

પરમાર્થનિકેતન આશ્રમમાંથી નીકળી અમે સૌએ નાસ્તો કર્યો. નાસ્તો કરી અમે ગંગાધારે ગયા. પૂજ્યશ્રીએ એક ઊંચા પથ્થર ઉપર આસન જમાવ્યું. પૂજ્યશ્રીને જોઈને એવું લાગતું હતું કે જાણે કેટલાસ પર્વત ઉપર શંકર ભગવાન ધ્યાનમાં ના બેઠા હોય! જોયા જ કરીએ. થોડા સમય પછી પૂજ્યશ્રીએ સૌને સ્નાન કરવાની આજ્ઞા આપી. વારાફરતી બધા ગંગાજીમાં સ્નાન કરવા ઉત્તર્યા. ડો. લિક્ષ્મિજી અને પંકજભાઈ ગંગાજીના બરફ જેવા ઠંડા પાણીમાં સ્નાન કરવા ના ઉત્તર્યા. પૂજ્યશ્રીએ તે બંનેને કહ્યું કે, “અહીં સ્વર્ગાશ્રમ પાસે સ્નાન કરવું એ તો લહાવો છે. તમે બંને પણ સ્નાન કરી લો.” પૂજ્યશ્રીના આગ્રહને વશ થઈ તેમણે પણ સ્નાન કર્યું. સ્નાન કરી સૌ પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં બેઠા. પૂજ્યશ્રીએ ગંગાજળા-ગંગાસ્નાનનો મહિમા વૈજ્ઞાનિક રીતે સમજાવતાં કહ્યું કે-

“ગંગાજીના પાણીમાં અનેક ઝરણાં મળે છે. આ ઝરણાં જે દુંગરાઓમાંથી આવે છે તે દુંગરા ઉપર દિવ્ય વનસ્પતિ ઊગે છે કે જે શરીરના આરોગ્ય માટે ખૂબ જ લાભદાયી હોય છે. ઝરણાંઓનું પાણી આવી વનસ્પતિને સ્પર્શને, ઘસાઈને આવે છે તેથી તે પાણીમાં આવી વનસ્પતિઓનું સત્ત્વ મળે છે. આવાં અસંખ્ય ઝરણાંનું પાણી ગંગામાં ઠલવાય છે. ઉપરાંત અનેક સંતો, મહિંતો, યોગીઓ દરરોજ ગંગાજીમાં સ્નાન કરતા હોય છે. તેમના શરીરમાંની ચેતના-વિદ્યુત-પ્રાણ તેજ-ઓજ આ પાણીમાં ભરે છે. આમ ગંગાજળા વૈજ્ઞાનિક રીતે જોતાં પણ ફાયદાકારક છે,

તે ફક્ત ધાર્મિક દાસ્તિએ જ નહીં, પરંતુ આરોગ્યની દાસ્તિએ પણ ઘણું ઉપયોગી છે.”

ઉપરોક્ત સત્ત્વસંગ કરી પૂજ્યશ્રી અમને સૌને બાબા કાલી કમલીવાલાનું અન્નકેત્ર જેવા લઈ ગયા. અહીં અનેક સાધુ-સંતો તથા તપસ્વીઓ સવારના પૂજા-પાઠ પછી તેમનું સવારનું ભોજન લઈ જાય છે. વધુ સમજણ આપતાં પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે, “આ બધા સાધુ-સંતો કોઈ સામાન્ય માણસ હોતા નથી. તેમાંના કેટલાક તો ડોક્ટર, એન્જિનિયર કે ડાયલ ગ્રેજ્યુએટ હોય છે. તેઓ પૂવ્યાશ્રમમાં ઘણા સુખી હોય છે. પરંતુ અલખને પામવા અહીં તપ કરવા આવી જાય છે. આ બધા સંતો-નદીકિનારે આવેલ મણિકૂટ પર્વતમાં નાની નાની ગુફાઓમાં રહી તપ કરતા હોય છે. મણિકૂટ પર્વતમાં આજે પણ ઘણા બધા સંતો તપ કરે છે. આપણે તે સંતોનાં દર્શન કરવા ક્યાં બધે ફરી શકવાના હતા? એટલે અહીં અન્નકેત્ર પાસે ઊભા રહેવાથી આવા તપસ્વીઓનાં દર્શનનો લહાવો મળી જશે.”

પૂજ્યશ્રીની કેટલી નમ્રતા! ભગવાન ભક્તનાં દર્શન કરવા કેવા આતુર હોય છે એ મેં ત્યાં જોયું સ્વયં ઓમ્ભ્રસ્વરૂપ હોવા છતાં, ઓમ્ભ્રમય થવા ઈચ્છતા તપસ્વીઓને જાણે પ્રેરણા આપવા, દર્શન આપવા જ પોતે ના ઊભા રહ્યા હોય તેમ પૂજ્યશ્રી લગભગ અડધો કલાક ત્યાં ઊભા રહ્યાં. પૂજ્યશ્રી શુદ્ધ સફેદ વખ્તોમાં સજજ હતા. ઘણા સંતો પૂજ્યશ્રીનાં દર્શન કરતા કરતા ત્યાં જ ઊભા રહી જતા. પૂજ્યશ્રીને પગે લાગી, નારાયણ કરી આગળ વધતા. એક-બો સંતો સાથે પૂજ્યશ્રીએ વાતો પણ કરી. લગભગ અડધો કલાક ત્યાં ઊભા રહી અમે હોડીમાં બેસી પાણા સામા કિનારે આવવા નીકળ્યા.

કમશઃ

॥ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ॥

ओंधर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(समाप्तिपाद के अपेक्षा का सामान्याद)

- (२४) कलेजा, रस्ते, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविजय/वेननविजय ओंधर है।
- (२५) ओंधर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) ओंधर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और कल भी मर्यादिः से (जस्ति—मृत्यु से) पर है।
- (२७) ओंधर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) जर्य के चिन्तन सहित ओम् का जर्य करना।
- (२९) चिन्तन सहित जर्य करने से अन्तरायों का अभाव और आलस्याद्वालकार होता है।

● ट्रस्टना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म योग्यता के जेन्यु नाम प्रणव (ओम्-ॐ्) छे तेनी प्रतीति बहुजनसमाजने कराववानो प्रथल्य करवो। (२) 'योग' नो प्रयार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रथल्य करवो। (३) समाजनुं नैतिक धोरण ऊंच्यु लाववा माटे साहित्य भारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रयार अने प्रसार करवानो प्रथल्य करवो। (४) आ उपरांत 'बहुजनहिताय-बहुजनसुखाय' ने लगतां कार्यो, जेवां के, केगवण्ठी, तबीबी सारवार वगोरे करवा माटे प्रथल्य करवो।

To,

લવાજમ મોકલવાનું કે રૂતમ્ભરાને લગતો
પત્રવ્યવહાર કરવાનું સ્થળ :

તંત્રીશ્રી,
'રૂતમ્ભરા' સામાચિક,
ઓમૃગુરુ પ્રેમસમર્પણધ્યાનભિક્ષુ પરિવાર ટ્રેસ્ટ
સી-૩૮, રવિકુંજ એપાર્ટમેન્ટ,
પ્રભાત ચોક, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૬૧.
 ૯૮૨૫૪૪૩૬૪૨

લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ... ₹ ૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ... ₹ ૫૦૦-૦૦
ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૫૦-૦૦
આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૫૦-૦૦

સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક, ડ્રાફ્ટ અથવા મની ઓર્ડર કારા "ઓમૃગુરુ પ્રેમસમર્પણધ્યાનભિક્ષુ પરિવાર ટ્રેસ્ટ" ના નામે મોકલવું, સાથે આપનું પૂરુ નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.
- (૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું રૂતમ્ભરા અંક મોકલવાનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરુ સરનામું L.M. નંબર સાથે લખી મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો કારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

E-mail : aumparivar@yahoo.com
Mob. : 9313675728

Registrar of News Papers of India
under Regd. No. 48770/90
L-5/131/QTY./34/90-91

Published on Every 3 Months

આધ્ય સંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા
પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU
PARIVAR TRUST
(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From : C-39, Ravikunj Apartment,
Ghatlodia, Ahmedabad-61.

Printed at : Shardul Printing Press

Hon. Editor : Minish Patel

I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

૧૧ સત્ય ધર્મ કી જ્ય હોગી,
તલી વિશ્વ શાંતિ હોગી.
સત્ય ધર્મ કી હોગી જ્ય,
તલી સભી હોંગે અભય. ૭૭

Web : www.yogabhikshu.org
Facebook : [yogabhikshu.aumparivar](https://www.facebook.com/yogabhikshu.aumparivar)